

nunc Ecclesia pristinam illam revocare disciplinam, quæ fere ubique quondam vigeat, quod in singulis Missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent: Trident. Sess. 22 cap. 6. Sed quum fieri non posse cognoscat in hac præsentis tempestate, satis visum est Hispaniarum Patribus, ut Parochi plebem sibi commissam sedulo doceant, quam salubriter hoc Sacramentum... mentem nostram reficiat, sustentet, ac roboret... et ad frequentem illius usum eos hortentur, et alliciant. Syn. Valent. Sess. 2 lit. 2 cap. 19. Diu et acriter de Sanctissimæ Communionis frequentia disceptatum est. Controversia ad Innocent. XI delata, tota res in prudenti Confessoriorum judicio tandem posita est. Caveant tamen Confesarii, ne summi negotium momenti liberæ ipsorum potestati, ac arbitrio relictum credidisse videantur. Id unum cogit oportet, extrema nempe benignitatis, et rigoris, superstitionis, et impietatis vitanda. Recentiora Concilia nostra bis, aut ter in anno Clericos, et Sacris initiatos, nunc ter, nunc septies ad Eucharistiam percipiendam adstringunt. Videsis Compil. Tarracon. in *Const. Superfl. de Pœnit. Cap. 2 ex Lib. 5*; Syn. Hispal. an. 1512 *Cap. 24*; Valent. an. 1565 *Sess. 5 Tit. 5 cap. 5*. Syn. Trident. Sess. 25 de *Regul. cap. 10*, Moniales admonet, ut saltem semel singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, et Sacrosanctam Eucharistiam suscipiant. Ex Syn. Valent. Sess. 2 *Tit. 2 cap. 20*, unusquisque in sua Parœcia annuæ Communionis præceptum adimplere debet, *alioqui ut præcepti Ecclesiastici transgressor habeatur*; quin et Syn. Tolet. an. 1565, *Act. 5 de Ref. cap. 24* declarat, *neminem præcepto huic satisfacere, nisi à proprio Parocho, aut ab alio de ipsius Parocho, vel Ordinarii licentia, Sacramentum Eucharistiæ susceperit*. Idcirco nullibi nisi in Parochialibus Ecclesiis, Sacram. Communionem in Dominica Paschalis ministrandam, decrevit S. Rit. C. apud Benedict. XIV de *Syn. Diœces. Lib. 9 Cap. 16*.

Profecto ad annuæ Communionis præceptum implendum prima Paschalis dies communi jure adsignata creditur, idque satis aperte prodit ead. Syn. Tolet. *ibid.* Verum moribus jam pridem inductum est, ut ad alios etiam dies Paschale tempus protendatur. Non una est hodierna praxis in cunctis Hispaniarum Diœcesibus. Quædam sunt, in quibus tempus Paschale intelligitur à Dominica tertia, vel quarta Quadragesimæ ad Dominicam in *Albis*; sunt et aliæ, inter quas Toletana, in quibus Paschalis terminus inter Dominicam *Palmarum*, et Dominicam in *Albis* circumscribitur. Peculiaris, et laudabilis profecto est in nostro Regno usitata disciplina, atque eo fine à Synodis Provincialibus stabilita, ut nullus possit Parocho ignorante præceptum subterfugere. Male audiat, esto, apud exterorum aliquos hæc Hispaniensis Ecclesiæ consuetudo; nobis satius est decretis adhærere Syn. Salmant. an. 1555 *Cap. 16*; Hispalens. an. 1512 *Cap. 7*; Valent. an. 1565 *Sess. 2 Tit. 2 cap. 14*; et Compil. Tarracon. *Lib. 5. Tit. 16 cap. 3*, quam levis-simorum hominum cavillationes vel audire.

Oportet ut Parochi sint diligentes in administrando Sancta Sacramenta... exhortando, ac requirendo suos Parochianos infirmos, ut confiteantur, et sanctum Sacramentum Eucharistiæ recipient: Syn. præf. Hispal. *Cap. 5*; ita ut Parochum, ob ejus culpam, et negligentiam sine Pœnitentia, et Eucharistia recedunt fideles, suo Beneficio perpetuo privandum, constituat Syn. Penna-fid. an. 1502 *Cap. 5*; ac ab Officio perpetuo, et Beneficio Syn. Salmant. *Cap. 16*.

Parochus, Sanctissimum Christi Viaticum ministraturus, incedat necesse est indulus superpelliceo mundo, et ad collum Orarium deferendo, velami-

ne etiam mundo supra Calicem (qui Pixidis loco erat) posito honorifice ante pectus, deferat cum omni reverentia, et cum Cruce, lumine præcedente, alteroque campanæ sonitum faciente, ut ex hoc apud fideles major devotio... augeatur... et singulis Christi fidelibus, adsociantibus Sanctum Christi Corpus, quum ducitur ad infirmos, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis in Domino relaxamus. Ita laud. Syn. Salmant. *Cap. 6*, quin et sæpius præf. Syn. Hispal., *Cap. 3*, injungit Parochis, ut quoties Ven. Sacramentum ad infirmos detulerint, post regressum ad Ecclesiam, declarent omnibus, qui illud fuerint comitati, qualiter fuerunt lucrati Indulgentias à Sanctis Patribus concessas, et ulterius Indulgentiam quadraginta dierum, quam nos eis concessimus pro qualibet vice. Hispania enim nostra ceteris videtur præcelluisse Nationibus in fovenda fidelium pietate erga SS. Eucharistiæ Sacramentum. Videsis Collect. Jo. Teres *Lib. 3. Tit. 24 cap. 4*. Joannes I, Castellæ Rex, an. 1537, decrevit, ut omnes ad unum, ipse etiam Princeps, qui SS. Eucharistiæ Sacramento, dum deferretur ad infirmos, occurrerint, teneantur, dimisso ad humum, etsi conspurcatum, utroque poplite, Ven. Sacramentum adorare, ipsumque usque ad Ecclesiam comitari; *Leg. 2 Tit. 1 Lib. 1* Novis. Compilat. Hoc est insigne Religionis exemplum. Dum enim subditi Supremam Regni Postestatem conspiciunt, de curru descendere, eum cedere Regi Regum Jesu Christo, ac, deposita Majestate, pedestrem incedere, quasi vi quadam ad pietatem proculdubio stimulantur. Hoc excitatus exemplo, Supr. Castellæ Senatus, eundem à se cultum SS. Eucharistiæ Sacramento deferendum voluit, imposita sibi lege die 27 Maii an. 1711: *Sanct. 5 Tit. 1 Lib. 1* vulgo *Autos Acordados, vol. 1. lib. 2 tit. 1*, Novis. Compilat.

51. Certis autem verbis ab ipsis Ecclesiæ primordiis Eucharistia dari consuevit, uti nunc etiam datur (1). Primum Episcopi, tum Presbyteri, deinceps Diaconi, ceterique inferiores Clerici, Monachi, Diaconissæ, Virgines, ac tandem laici, primum viri, postea mulieres (2); et clerici quidem intra, laici extra sanctuarium (3); atque omnes non flexis genibus, uti nunc, sed stantes, prono tamen capite, ac demissis oculis (4), Eucharistiam accipiebant. Cuncti lotis manibus, et facie accedebant (5); manumque excipiebant Christi corpus (6), sanguinem aut calamo subgebant, aut ex calice ori admoto ebibebant, quin etiam interdum corpus sanguine intinctum porrigebatur (7).

(1) Auctor Constit. apostol. lib. 8 cap. 15 apud Cotelerium PP. Apostol. p. 409 t. 1 ed. Amstelædami cit., et S. Ambrosius de Sacram. lib. 4 cap. 5 n. 25 col. 467 t. 5 opp. ed. Ven. cit. describunt formulam, quæ ea tempestate adhibebatur, eaque erat: *Corpus Christi: sanguis Christi* Ætate S. Gregorii, uti testatur Joannes Diaconus in ejus Vit. 1. 2 cap. 41 opp. S. Gregor. t. 4 col. 58 ed. Paris. 1705, formula his erat concepta verbis: *Corpus D. N. Jesu Christi conservet animam tuam*. Denique ævo Aleuini, uti ipse tradit de Sabbato S. Paschæ col. 259 Bibl. PP. t. 10 ed. Paris. 1624, facta est formula ad hunc modum: *Corpus D. N. Jesu Christi custodiat te in vitam æternam*. At non eadem omnino ubique fuit. Recitata à ministro formula, Eucharistiam accipientes respondebant, *amen*. Auctor

Constit. Apostol. l. c. Cornel. P. apud Eusebium lib. 6 cap. 43 p. 315 indic. ed. Augustinus Contr. Faust. lib. 12 cap. 10 col. 251 t. 8 ed. Ven. cit. Leo M. Serm. 93 cap. 5 p. 263 opp. t. 1 ed. Romæ 1753, Cyrillus Hierosolymit. catech. 23 n. 21 p. 351 cit. ed. Paris. Sed jampridem apud nos receptum est, ut fideles Eucharistiam taciti accipiant.

(2) Auctor Constit. Apostolic. l. c.

(5) Concilio Toletano IV can. 18 t. 3 col. 584 collect. Harduini, sancitum est: *ut sacerdos, et Levita ante altare communicent, et in choro clerus, extra chorum populus*. In Africa etiam laici ad cancellos, qui chorum à populo separabant, Eucharistiam accipiebant: quod colligitur ex Augustino Serm. 392 cap. 5 col. 1506 t. 5 ed. Ven. cit. Neophitis tamen, uti constat ex eodem Augustino Serm. 224 cap. 6 col. 969 d. t. 5 cit. ed., beneficii loco permittebatur, ut ad altare accederent. In Mediolanensi Ecclesia laicos extra sanctuarium communicasse, demonstrat factum Ambrosii, qui Theodosium Imperatorem, sibi intra illud locum arrogantem, sanctuario prohibuit. Neque dissimilis fuit Græcorum consuetudo, uti colligitur ex Concilio Laodiceno can. 19 apud Labbæum t. 1 col. 1454 ed. Ven.; verum Imperatori datus est intra sanctuarium locus. Concilium Trullanum can. 69 col. 1379 t. 7 apud eundem Labbæum. Galli tamen etiam laicis ad altare communionem permiserunt, uti ostendunt Concilium Turonense II can. 4 col. 556 t. 6 apud eundem, Gregorius Turonensis Histor. Franc. lib. 10 cap. 8 p. 491 ed. Paris. 1699, Cæsarius Arelatensis Serm. 289 in Append. S. August. n. 5 opp. August. t. 5 par. 2 col. 482 ed. Ven. indic.

(4) Hanc quidem fuisse, et nunc etiam esse Græcorum consuetudinem, manifestum est ex Cyrillo Catech. 125 n. 22 p. 352 ind. ed. Paris. atque ex libris ritualibus. Idem de Latinis non audet affirmare Card. Bona Rer. liturg. l. 2 c. 17 §. 8 p. 595 t. 5 ed. Taurin. 1753; tantum monet, in missa solemnium Summi Pontificis Diaconum stantem communicare, omnino ex veteri ritu. Sed verisimile est, eandem Latinorum fuisse disciplinam. Confer Habertum in Not. ad Pontif. Græcor. p. 270, Valesium in not. ad Euseb. hist. l. 7 c. 9 p. 350 ed. Cantabrig. 1720, Thiersium in Gallic. diss. de Altaribus, Salam ad Bonam l. c. not. 3 p. 596.

(5) S. Jo. Chrysostomus Hom. 3 in ep. ad Ephess. p. 22 t. 11 ind. ed. S. Augustinus Serm. 17 c. 5 col. 96 t. 5 ed. Ven. ind. Eadem ratione mundissimas quisque vestes sumebat, cum ad Eucharistiam suscipiendam accederet; qua in re singulare est illud, quod legitur in vita S. Jonæ Monachi, apud Bollandum 11 Februar. t. 2 p. 520 ed. Antwerp. 1658, quod scilicet per annos octoginta quinque mundam servavit vestem, qua tantum Eucharistiam suscepturus induebatur.

(6) Dionysius Alexandrinus in ep. ad Xistum P. apud Eusebium Hist. eccl. l. 7 c. 9 p. 350 laud. ed. Cantabrig. Cyprianus de Lapsis p. 176 ed. Paris. 1666. Basilius Ep. 93 ad Cæsariam Patric. p. 187 opp. t. 3 ed. Maurin. Paris. 1750. Chrysostomus Hom. in diem natal. Dom. n. 7 opp. t. 2 p. 365, ed. Paris. cit. Damascenus de Fid. orthodox. l. 4 c. 13 opp. t. 1 p. 271 ed. Paris. ind. Augustinus contr. liter. Petilian. l. 2 c. 25 col. 253 t. 9 ed. Ven. ind. Ambrosius apud Theodoret Hist. eccl. l. 5 c. 18 p. 215 ed. Valesii Cantabrig. 1720. Cyrillus catech. 23 n. 21 p. 351 cit. ed. Paris. concava manu, et sinistra dexteræ subjecta, Christi corpus suscipi jubet. Hoc autem viros inter, atque mulieres describen intercedebat, quod viri nudis manibus, mulieres linteo Eucharistiam excipiebant, uti patet et Cæsario Arelatensi Serm. 229 in Append. August. n. 5 opp. August. t. 5 p. 2 col. 376 cit. ed. Ven. et ex Concilio Antisiodorensi can. 36 apud Labbæum t. 6

col. 645 ed. Ven. Atque huc etiam canonem 42 ejusdem Concilii Antisiodorensis referendum putant Card. Bona Rer. liturgic. l. 2 c. 17 §. 3 p. 569 t. 5 ed. c. Martenius de Antiq. Eccles. rit. l. 2 c. 4 art. 10 p. 156 t. ed. Antwerp. seu Ven. c. alique complures. Nam eo canone sancitum est, *ut unaqueque mulier, quando communicat, dominicalem suam accipiat*. Illi autem *dominicalem* interpretantur linteum mundum, quo subjecto mulieres Eucharistiam accipiebant. Sed cum ea de re Antisiodorenses Patres satis egissent can. 56, neque verisimile sit, eos actum agere voluisse can. 42, recte Baluzius, in Gratianum can. 19 caus. 23 q. 3, ostendit, *dominicalem*, cujus in eo concilio mentio est, fuisse tegmen, quo mulieres ad Eucharistiam accedentes caput operiebant. Porro non uno, et eodem tempore ubique desit mos Eucharistiæ manu excipiendæ. In Ecclesia Romana jam inde à sæculo VI. in os injectam Eucharistiam colligitur ex eo, quod narrat S. Gregorius M. Dial. l. 3 c. 3 col. 284 opp. t. 2 ed. Paris. 1705. Ibi enim refertur communi cuidam muto, et claudio distributa à S. Agapito, qui anno 555. Summus Pontifex creatus est, ac dicitur *corpus Dominicum in os misisse*. Similiter Rothomagensi concilio sancitum est, *ut nulli laico, aut femine Eucharistiam in manibus ponant* (Sacerdotes), *sed tantum in os ejus*. Integrum hujus concilii canonem describit Mabillonius Præf. 12, 4 part. sæc. 5. Benedictin. observ. 11 n. 76 p. 56 t. 3 ed. Ven. 1754, quem editum putat circa annum 880, quo ex tempore, inquit, abrogari cæpit mos ille Eucharistiæ manu excipiendæ, reservata tamen Diacono, et Subdiacono Dominici corporis tractandi facultate. Verum in Romana Ecclesia ante hanc ætatem Christi corpus in os mitti consuevisse, demonstrat Gregorii locus, quem paulo ante descripsi; nisi quis forte hoc singulare exemplum ducat, unde generalis consuetudo educi non potest. Consule Franciscum de Berlen-dis de oblation. ad altar. comman. §. 5 p. 157.

(7) Postremum hunc modum rejecit Synodus Bracarenensis IV. can. 2 apud Labbæum t. 7 col. 579 ed. Ven., probavit autem Concilium Turonense apud Burchardum Dec. l. 5 c. 9. Et vero mos hic sæculo XII omnibus fere ecclesiis communis erat, uti patet ex epist. 2. Ernulfi Rossensis Episcopi ad Lambertum, apud Dacherium spicileg. t. 5 p. 471 ed. Paris. 1723. Confer Martenium de Antiq. eccl. rit. l. 1 c. 4 art. 10 §. 15 p. 157 t. ed. cit.

52. Eucharistia omnibus necessaria, qui eam suscipere possunt; atque in primis eos, qui ex hac vita migrant, tam salutari viatico instructos, et munitos esse oportet (1). Ergo hæc præsertim de causa, ne quis subita vi morbi correptus, sine hoc sacramento decedat, ejus in Ecclesia servandæ usus ab antiquissimo tempore inductus est (2). Labentibus annis Ecclesia nova voluit accedere nostræ venerationis argumenta adversus admirabile sacramentum, quod cum vere contineat gratiarum fontem uberrimum, Christum Jesum, eo modo, quo Deum, colere, ac revereri debemus. Nam institutus est peculiaris dies festus Corporis Christi, et supplicationis genus, quod *processionem* dicimus, et mos inductus, ut Eucharistia publice fidelibus adoranda proponatur (3).

(1) *Duplex est modus, inquit D. Thomas in Summa par. 3 q. 80 art. 11. percipiendi hoc sacramentum, spiritualis, et sacramentalis. Manifestum est autem, quod omnes tenentur, saltem spiritualiter, manducare; quia hoc est Christo incorporari. Spiritualis autem manducatio includit votum, seu desiderium percipiendi hoc sacramentum; et ideo sine voto percipiendi hoc sacramentum, non potest homini esse salus.* Confer etiam Drouvenium de Re sacram. l. 4 q. 8. c. 1.

(2) Samuel Basnagius, Calvinianus homo, annal. t. 2 ad An. 209 p. 255 n. 5, consuetudinem Eucharistiæ in Ecclesia servandæ recentioris esse arbitratur. Sed Basnagium solide, graviterque refutat Robertus Sala ad Bonam rer. liturgic. l. 2 c. 17 §. 6 not. 1 p. 379 et seq. t. 5 ed. Taur. 1753; atque hujus quidem religiosæ consuetudinis antiquitatem ipse etiam agnovit hæreticus homo Josephus Binghamus orig. eccles. l. 15 c. 4 §. 11 p. 409 t. 6 ed. Halæ Magd. 1754. Mitto antiqua testimonia, quæ pene innumera sunt, quæque viri docti collegerunt; tantum indicabo præclarum locum Cyrilli Alexandrini ep. ad Calosyrium advers. anthropomorphitas p. 365 t. 6 ed. Lutet. Paris. 1656. Porro, inquit, *alios etiam esse audio, qui misticam benedictionem (hoc est, consecrationem) nihil ad sanctificationem juvare dicant, si quid ex ea fiat reliqui in alium diem. Insaniunt vero qui hæc asservunt. Neque enim alteratur Christus, neque Sanctum ejus Corpus immutatur (dum species manent), sed benedictionis eis, ac facultas, et vivificans gratia perpetuo in ipsa existit.* Erat autem receptaculum spiritualis alimonix, hoc est, Eucharistiæ, uti loquitur Ambrosius Ep. 4 ad Felic. opp. t. 3 col. 792 ed. cit., vas ad instar columbæ, vel turris, ut plurimum, elaboratum, quod aut in præcipuo, aut peculiari altari servabatur. Gregorius Turonensis de Glor. martyr. c. 86 col. 818 ed. Paris. 1699. Concilium Constantinopolitanum sub Menna Act. 5 col. 1519 t. 2 collect. Harduini ed. Paris. Interdum etiam Eucharistia pone majus altare ad summum Ecclesiæ parietem, ara non supposita, in vasculo patente retinebatur. Paulinus ep. 52 ad Sever. col. 197 ed. Muratorii, Veronæ in Baptisteriis supra fontes in pixide, quæ columbam representabat, servatam docet Eucharistiam, quam recenter baptizati accipiebant. Consule Mabillonium Comment. ad ordin. Roman. c. 20 p. 159 t. 2 ed. Par. 1689., Martenium de Antiq. Eccles. ritib. l. 1 c. 5 art. p. 251 ed. laud., Chardonium Histor. sacram. l. 5 c. 13. Supra altare autem Eucharistia *non in imaginario ordine, sed sub crucis titulo*, ut inquit Synodus Turonensis II can. 3 apud Labbæum t. 6 col. 536 ed. Ven., nimirum non quovis loco, et cujusvis arbitrio, sed in medio altari, et sub crucis titulo posita esse debebat. Sic enim interpretor hunc canonem, qui eruditorum torquet ingenia, neque assentior doctissimis viris Sirmondo, et Mabillonio, qui alias hujus canonis interpretationes ediderunt. Illud hoc loco animadvertendum est, Eucharistiam in Ecclesiis non parochialibus sine venia Sedis Apostolicæ retineri non posse. Benedictus XIV constit. Quamvis justo 7 §. 24 p. 58 t. 3 ed. Rom. seu Ven. 1754. Confer Cardinalem Petram in const. Apostol. ad const. I Urbani IV sect. un. n. 29 t. 3 Et quoniam facta mentio est antiquissimæ consuetudinis Eucharistiæ in Ecclesia servandæ, pauca dicenda videntur de celebri, quæ non multis ab hinc annis exarsit, controversia, num scilicet recte administratur Eucharistia ex præconsecratis, an omnino ex sacrificio cum præsentibus communicandum sit. Nam anno 1737, cum Græme Episcopatum teneret Cardinalis Calinus, Josephus Guerrerius, cathedralis Ecclesiæ Canonicus, contendere cœpit, Fideles in ipsa Missa post Sacerdotem Eucharistiam accipere oportere, improbandam autem esse consuetudinem accipiendi extra sacrifici-

cium communionem ex præconsecratis. Ut omnis hæc controversia dirimeretur, à Benedicto XIV. die 13. Novembris an. 1742 edita est constitutio Certiores 64 t. 1 ejus Bullarii p. 129 ed. Rom. seu Ven. 1754. In ea declarat Pontifex, quod pridem expresserat Synodus Tridentina, optandum quidem esse, *ut in singulari Missis Fideles adstantes, non solum spiritali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ percceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberius perveniret*; statuit tamen, nullam esse necessitatem, qua Sacerdotes missam celebrantes Sacram Eucharistiam omnibus petentibus infra ipsam actionem ministrare cogantur, neque improbari posse consuetudinem communicandi ex præconsecratis, cum id pro tempore, loco, et personis opportunum judicetur. Nihil tamen minus Michael Maria Nannaronius Dominicanus anno 1770. Neapoli catechismum edidit, quo Guerrerii sententiam defendere conatus est; sed eum refutavit Dominicanus alter Josephus Maria Elephantes, edita Neapoli anno 1774 de hoc argumenti genere peculiari dissertatione. Nannaronius tandem rediit in bonam mentem; sed adhuc adversus consuetudinem distribuendi fidelibus Eucharistiam præconsecratam anno 1779. Patavii dissertationem edidit *de Incruenti novæ legis sacrificii communionem*, Carolus M. Traversarius, ex Ord. Serv. B. M. V. Hanc Traversarii dissertationem, et Nannaronii catechismum damnavit Sacra Indicis Congregatio. Totum hoc argumentum accurate pertractavit Benedictus Vulpus libro Venetiis edito an. 1790, cui titulus: *Storia della celebre controversia di Crema sopra il pubblico divin. diritto alla Comunione Eucaristica nella Messa, con una dissertazione sullo stesso argomento.* Consule Franciscum de Berlendis de oblat. commun. §. 5 n. 8 p. 155 ed. Ven., R. Salam in notis ab Bonam rer. liturgic. l. 2 c. 20 §. 2 not. 2 p. 450 et seq. t. 5 ind. ed., Jo. Laurentium Bertium Theolog. discipl. l. 55 in Append. c. 21, Jo. Baptistam Gatticum de orator domest.

(3) Diem festum corporis Christi instituit Urbanus IV. in Bulla Transitus 19 t. 3 p. 1. Bullarii p. 414 ed. Rom. ult. Morem autem solemniter circumgestandi Dominicum Corpus memorant Gregorius Turonensis de Glor. martyr. l. 1 c. 86 cit. col. 818, et Concilium Bracarense IV. can. 6 apud Labbæum t. 7 col. 582 ed. Ven. Cuncta hæc accurate persequuntur Juvenius de Sacram. diss. 4 q. 4 art. 4, Thiersius de Exposit. Venerabilis, Chardonius Histor. Sacram. l. 5 c. 14, 15, 16. Confer etiam Martenium de Antiq. Eccl. rit. l. 4 c. 29 t. 3 p. 196 ed. Antwerp. seu Ven. 1764, Benedictum XIV. Inst. Eccles. 5., Muratorium Liturgia Romana diss. de Reb. liturg. c. 24.

(N. S. Regulares nequeunt in suis Ecclesiis SS. Eucharistiam publice exponere, vel extra claustra circumferre, absque Episcopi venia. Syn. Valent. ses. 4, tit. 3, cap. 10, alias 12).

53. *Non sacramenti solum rationem habet Eucharistia, sed etiam sacrificii; immo unum novæ Legis sacrificium est.* Nam quoties illud Sacerdos conficit, toties Christus Dominus sine cruore immolatur, reditque memoria immensæ charitatis ejus, qui pro nostrum salute Deo Patri semetipsum in ara crucis obtulit. Differt *sacramentum à sacrificio*, quod illud consecratione perficitur; omnis vero sacrificii vis in eo est, ut offeratur (1). Deinde sacramentum, præter ceteras utilitates, meriti causam

affert iis, qui illud recte suscipiunt; sacrificium vim habet, non merendi solum, sed etiam satisfaciendi (2). Nam quemadmodum Christus Dominus in Passione sua pro nobis meruit, ac satisfecit; ita qui hoc sacrificium offerunt, quo nobiscum communicant, Dominicæ Passionis fructus merentur, ac satisfaciunt (3).

(1) Catechismus Romanus par. 2 c. 4 §. 71.

(N. S. Præcipuum Sacerdotum munus est SS. Corporis, et Sanguinis Christi consecratio. Sciant igitur oportet Sacerdotes, summam ab eis impendendam esse curam, ut qua fieri possit reverentia, Eucharistiæ Sacrificium peragatur. Unde Sacratissimam rem Sacerdos confecturus, sciens forte se lethali macula inquinatum, pœnitentia prius mundandus est apud Confessarium; uti ante Trident. decreverat Syn. Tolet. an. 1525 Cap. 14; *cujus copia si desit, et necessitas urgeat, contritus, habens propositum, quum adfuerit illius copia, consisteri, poterit celebrare.*

Interiori animi puritati exterior corporis munditia respondeat necesse est, ita ut, ne ullum, vel remotissimum vomitus periculum immineat, jejuniū, idque sicut vocant, *naturale*, Missæ celebrationi præcedere debeat. Ita Syn. Brac. II Cap. 10. Consonant Tolet. VII Can. 2, et ead. Tolet. an. 1525 præf. Cap. 14; id adjiciens, quod si Sacerdos secundum ipso die celebraturus est Missam, in prima non sumat *perfusionem*. Ad externam etiam Sanctissimæ Actionis venerationem spectant indumenta, quæ Missalis Romani Rubricæ præscribunt. Jam à primis Ecclesiæ sæculis obtinuit, ut aliis in civilibus, aliis in Sacris, sed ejusdem formæ vestibus uterentur Sacerdotes. Mutata dein profana vestimentorum configuratione in Republica, pristinam tamen Ecclesia retinere voluit in Officiis. Inde est quod *Orarii* (nunc *Stola*) veluti proprio Diaconorum, quod commune quondam erat omnibus vestimentum, meminere jam Syn. Brac. I Cap. 9, alias *Can. 56*. *Orarii etiam meminit Syn. Tolet. IV, Can. 11 alias 29*, quippe quod gestare debebat Diaconus *in sinistro humero.... et dexteram partem habere liberam, ut expeditus ad Ministerium Sacerdotale* discurreret. De Orario insuper, quo ab utroque humero pendente in sua Ordinatione Presbyter induebatur, tanquam ad *Missarum sollemnia* necessario, loquitur Syn. Brac. III Cap. 4; at ead. Syn. Tolet. IV, *Can. 28 alias 27*, Episcopis assignat *Orarium, Annulum, et Baculum*; Presbyteris *Orarium, et Planetam*; Diaconis *Orarium, et Albam*. Tandem vero Syn. Cojac. an. 1050, *Can. 5* constituit, quod *vestes Presbyteri sint in Sacrificio, Amittus, Alba, Cingulum, Stola, Casulla, Manipulus: vestes Diaconi, Amittus, Alba, Cingulum, Stola, Dalmatica, Manipulus*. Eæ ipsæ sunt, quas hodiernus Romanæ Lyturgiæ ritus exposulat, nisi quod Subdiaconus, una excepta *Stola*, eisdem quibus Diaconus utitur indumentis, quibus nisi Subdiaconus uti nequit, ex præscripto laud. Syn. Valent. *Sess. 2 tit. 2 cap. 55*. Ministris etiam inferioribus superpellicei usus præscribitur à Syn. Tolet. an. 1525 *cod. cap. 14*. Adhæc Calix necessarius est, *non ligneus, neque fictilis*, uti sanxit præf. Syn. Cojac. *ubi supra*, interius deauratus, Purificatorio ornatus, velamineque serico coopertus, et Patena superius deaurata. Altare denique lapideum omnino, inibi ab Episcopo consecratum, vel mensa cum Ara lapidea portatili, itidem consecrata, tecta mappis, quas sæculo jam VII usitatas legimus in Syn. Toletan. XIII *Can. 7*, usque tribus, et Corporali. Legesis *Rubr. Gen. Miss. Roman. §. 20*. Quo pacto ornamenta, vasque Ecclesiæ mundari, attrerarique debeant, vel ab ipso sacra-

tissimo eorum usu edocemur. Addeis eamd. Syn. Bracar. III *Cap. 5*; Const. Syn. Valent. *Cap. de Corpore Christi*; Const. Syn. Card. Mendoza *Cap. 5* Syn. pluries laud. Hispal. *Cap. 51*; Compil. Jo. Teres *Lib. 3 Tit. 24 cap. 8*; quin et ipsa Syn. Hispal. *Cap. 21* decernit, quod *Sacrista*, quantum fieri possit, laicus non sit).

De sacris vestibus V. Cl. Auct. hujus lib. t. 7 sect. 4.

(2) Concilium Tridentinum sess. 22 cap. 2 et can. 5 de Sacrific. Miss. Hinc catholica veritas de sacrificio, quod vere propitiatorium est, oblatione non solum pro vivis, *sed et pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis*. Quarto sæculo Aetius preces pro defunctis fundendas esse negavit, quam nefariam hæresim ut everteret S. Ephrem Syrus S. Basilii discipulus, multas de defunctis odas, cantus, et carmina, officia scilicet defunctorum omnia, ut inquit Abraham Ecchellensis ad Catal. Ebedjesu p. 45 composuit, de quibus vide Assemanum in *Bibl. orient. lit. 1 p. 152 et seq.* Errorem illum Aerii renovarunt Protestantes; verum ea de re Ecclesiæ doctrina ita certa est, atque omnium Patrum consentiente auctoritate firmata, ut plane disipiant, qui eam in discrimen revocare conantur. Nam ipsam testatissimam faciunt. S. Cyprianus Ep. 66 p. 409 ed. Paris. 1666, Tertullianus de *Coron. c. 5* de Exhort. castit. c. 11 de Monogam. c. 10 p. 102, 525, 531 ed. Ven. 1744, S. Zeno l. 1 trac. 16 p. 153 t. 1 ed. August. Vindel. 1758, S. Cyrillus Hierosolymitanus catech. mystag. 5 n. 9 et 10 ed. Paris. 1720, S. Epiphanius de Exposit. fid. n. 25 t. 1 opp. p. 1106 ed. Petav. Paris. 1622, S. Ambrosius Ep. 59 ad Faust. n. 4 opp. t. 5 col. 1014, et in Orat. de Obit. Theod. col. 295 t. 4 ed. Ven. c. S. August. Confess. l. 9 c. 12. col. 163 t. 1 de Civ. Dei l. 21 c. 24 col. 641 t. 7 de Cur. gen. pro mort. c. 1 col. 115 t. 6 c. ed. Ven. Cassianus collat. 49 c. 1 p. 747 ed. Atrebat. 1628, aliique complures, quos longum esset referre. Auctor Const. Apostol. l. 8 c. 41 et 42 PP. Apostol. t. 1 p. 423 et. 424 ed. Amstelæd. ind. orationem describit pro defunctis cum sacrificio fieri solitam. Confer. Card. Bonam rer. liturgie. l. 1 c. 15 §. 4 p. 507 et seq. ibique Salam in Not. t. 1 ed. Taur. 1747. Drouvenium de sacram. l. 5 q. 7 cap. 1, Jueninium de Sacram. diss. 5 q. 5 cap. 1 et seq. Benedictum XVI. de Sacrific. Miss. sect. 1 c. 17 §. 1. Atque ex hac quidem catholice Ecclesiæ doctrina de divino sacrificio, quod prodest non tantum vivis, sed etiam mortuis, qui nondum plane sint expiati, piæ Missarum fundationes repetendæ sunt. Quarum fundationum præclarum monumentum occurrit in testamento S. Remigii Episcopi Remensis apud Flodoardum Hist. Eccl. Remen. l. 1 c. 13 p. 92 ed. Duaci 1617, qui ita Agricolam Presbyterum nepotem suum alloquitur: *vineam, quam Bebrimodus fecit, tibi eatenus derelinquo, ut diebus festis, et omnibus diebus dominicis sacris altaribus mea inde offeratur oblatio*. Ad hunc locum advertens Christianus Lupus Schol. in can. 69. Concil. Trullani opp. tit. 5 p. 126 ed. Ven. 1724 *adeo antiquum est*, inquit, *pro anima sua missas fundare*. Verum et alia sunt ejusdem rei antiqua monumenta; quin etiam octavo præsertim sæculo mutua societates pro vivis, ac præsertim mortuis commendandis institutæ sunt, et perpetua anniversaria frequentiora fieri ceperunt. De his societatibus insignis est locus apud Ven. Bedam, qui in mercedem vitæ S. Cuthberti à se conscriptæ, hæc rogat in Prologo ad Eadfridum Episcopum, et Monachum Lindisfarnesem t. 3 præf. p. 152 ed. Colon. Agripp. 1612. *Me defuncto pro redemptione animæ meæ, quasi pro familiaris, ac vernaculi vestri, orare, et Missas facere, et nomen meum inter vestra scribere dignemini. Nam et tu, Sanctissime Anlistes, hoc te mihi promississe jam retines: in cujus etiam testimonium futuræ cons-*

criptionis religioso Fratri nostro Godfrido mansionario præcepisti, ut in albo vestrae sacrae congregationis meum nunc quoque nomen appareret. Plures ea de re extant epistolæ S. Bonifacii Episcopi Moguntini, quas inter digna præsertim est, quæ legatur Ep. 106 ad Optatum Abbatem p. 159 ed. Mogunt. 1605 opp. ed. Maur. Accesserunt etiam anniversaria perpetua, non quod ea tunc primum instituta fuerint, sed quod ea frequentissima facta sunt, eorum quidem multa collegit exempla Mabilonius acta SS. Ord. S. Bened. præf. in sæc. III. par. 1 observ. 27 n. 101 p. 49 ed. Ven. 1754. Frequentissima, inquam, octavo præsertim sæculo perpetua anniversaria facta sunt; verum anniversariorum origo multo antiquior est, atque à primis Ecclesie temporibus repetenda, uti ostendunt Patres, quos paulo supra commemoravi. Doctis tamen viris haud plane compertum, exploratumque est, perpetuo ne fierent, an semel anniversaria officia, quorum antiqui illi Patres meminerunt. Ego assentior iis, qui hæc anniversaria magna ex parte perpetua fuisse arbitrantur, et hujusmodi esse puto anniversarium, cujus meminit Tertullianus de Monogam. c. 40 p. 551 ed. Ven. 1744 cum inquit: *Enimvero et pro anima ejus orat, et refrigerium interim adpostulat ei, et in prima resurrectione consortium ei offert annuis diebus dormitionis ejus.* Si semel tantum annum officium persolutum fuisset, unum tantum annum diem, non plures Tertullianus indicasset.

(5) Catechismus Romanus loc. cit.

54. Sacrificium Eucharistiæ *Missa* nuncupatur, quod vocabulum non Græcum, aut Hebraicum, sed Latinum est; verum, nunc à mittendis, seu transmittendis ad Deum populi precibus, atque oblationibus, an potius à mittendo, suo dimittendo populo, ea formula, quam Diaconus recitabat, *ite Missa est*, non satis constat (1). Certe in Missa preces, ac cæremoniæ adhibentur; atque ille earum ordo vocatur Liturgia, quod Græcum est verbum, ac Latine redditur publicum ministerium. Semper hi ritus atque hæc preces, in quibus verba Christi Eucharistiam instituentis principem locum obtinent, adhiberi consueverunt; sed non eadem fuit ea de re Ecclesiarum omnium disciplina (2). Hinc plures pro varia temporum, ac locorum ratione exortæ sunt Liturgiæ (3); et in Oriente quidem celebriores fuerunt Liturgiæ S. Basilii, ac S. Joannis Chrysostomi, in Occidente Romana, Ambrosiana, Gallicana, Hispanica, quæ etiam Mozarabica appellatur (4).

(1) Confer Card. Bonam, qui de Missæ nomine, ejusque origine late disputat rer. liturg. l. 1 c. 1 p. 1 et seq. t. 1 ed. Taurin. 1747 præterea Benedictum XIV. de Sacros. Missæ sacrific. l. 2 c. 1, Natalem Alexandrum Hist. Eccles. sæc. 13 et 14 diss. 43 n. 40 t. 8 p. 499 ed. Ven. 1776, Gerbertum Princip. Theolog. liturg. sect. 1 c. 2 p. 57 seq.

(2) Apostolos recitata oratione Dominica, et formula consecrationis rem divinam fecisse, scribunt Gregorius M. l. 9 ep. 42 ad Joan. Syrac. c. 940 t. 2 ed. Maur. Paris. 1705, Honorius Augustodonensis in Gemma anim. c. 36

in Bibliot. PP. t. 10 col. 1205 ed. Paris. Walfridius Strabo de reb. eccl. c. 22 col. 680 cit. Biblioth., Berno Augiensis Abbas de quibusd. ad miss. spectan. c. 1 cit. Biblioth. t. 10 col. 697. Contra Proclus Constantinopolitanus de tradit. divin. liturg. p. 159 ed. Lugd. Batavor. 1617 *fusissime, longoque verborum ambitu* missam decantasse tradit, atque eos *preces et hymnos* adhibuisse testatur Chrysostomus hom. 27 in 1 ad cor. n. 5 opp. t. 10 col. 248 ed. cit. Has, quæ inter se pugnare videntur, sententias concilial Card. Bona l. c. 5 §. 3 p. 75 inquit, brevem illam formulam Apostolos adhibuisse, cum gravis metus, aut justa alia urgeret causa, longiorem autem, cum per tempus, et occupationes licebat.

(3) Nullus quidem ambigendi locus esse potest, quin vivis ipsis Apostolis aliquis fuerit Liturgiæ usus pluribus constans precibus, quæ in conficiendo sacrificio fundebantur. Scriptum est in act. Apostol. c. 2 v. 42 fuisse Apostolos *perseverantes in communicatione fractionis panis, et orationibus*; et Paulus I. ad Timot. c. 2 vers. 1 vult fieri *obsecrationes, orationes, interpellationes, et gratiarum actiones pro omnibus, hominibus, pro Regibus et omnibus, qui in sublimitate sunt.* Hæc autem omnia in sacrificio peragebantur, uti testatur Justinus Martyr Apol. 1 n. 65 p. 82 ed. Paris. 1742, et huc etiam spectat Tertullianus ad Scapulam n. 2 p. 69 ed. Ven. 1744. Morem hunc ab Ecclesia observatum circa annum 547 describebat S. Cyrillus Hierosolymitan. cateches. 23 n. 8. p. 527 ed. Ven. 1763 inquit, *super illam propitiationis hostiam* (en sacrificium propitiatorium, quod negare ausi sunt impii homines, qui Missam abrogarunt) *obsecramus Deum pro communi Ecclesiarum pace, pro recta mundi compositione, pro Imperatoribus, pro militibus, et sociis, pro iis, qui infirmitatibus laborant, pro his, qui afflictionibus premuntur, et universim pro omnibus, qui opis indigent, precamur nos omnes, et hanc victimam offerimus.* Propterea S. Augustinus Ep. 149 ad Paulin. n. 46 opp. t. 2 p. 665 ed. Maur. Ven. 1756 considerans, quid à vetustis temporibus in Ecclesia ageretur, *obsecrationes, aut preces, quas Paulus memorat, interpretatur quas facimus in celebratione Sacramentorum, antequam illud, quod est in Domini mensa, incipiat benedici. Orationes etiam significari ait, cum benedicatur, et sanctificatur, et ad distribuendum comminuitur, quam totam petitionem fere omnis Ecclesia dominica oratione concludit.* Habes his paucis expressum Missæ canonem, qualis nunc etiam à nobis adhibetur. Præfationis nunc quoque usitata diserta mentio est apud S. Cyprianum de Orat. dominic. col. 501 ed. Ven. 1758, cum nimirum dicimus *Sursum corda*, et populus respondet *habemus ad Dominum.* Evidens igitur, apertumque est, primis etiam Ecclesiæ temporibus certum fuisse ordinem, ritumque precum, qui in re divina conficienda adhibebatur. Verum liturgias, quæ Apostolorum Petri, Jacobi, Matthæi, Marci nomina præferunt, eorum revera non esse demonstrat Natalis Alexander Hist. Eccles. sæc. 1 c. 12 art. 5 t. 3 p. 52 ed. Ven. 1776. Eadem de liturgiis Petri, Matthæi, et Marci sententia est Cardinalis Bonæ Rer. liturgic. l. 1 c. 8 p. 122 et seq., ibique Salæ in Not. p. 123. Petrus Le-Brun Explicat. Missæ t. 2 diss. 4 contendit, ante quintum sæculum nullam aut Græcam, aut Latinam Liturgiam scripto fuisse mandatum, sed preces omnes, ac ritus memoriæ tradi consuevisse. Sed Le-Brunio adversatur Muratorius Liturg. Roman. diss. de Reb. liturgic. c. 1 cujus ego sententiæ assentior. Illud præclare ab ipso Cardinali Bona l. 1. c. 9 §. 8 p. 162 animadversum est, quod discors concordia in omnibus liturgiis manifestum facit, ordinem sacrificii ab Apostolis traditum esse, atque in om-